

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	13
2. MI A PROJEKTFINANSZÍROZÁS?	16
2.1. A projektfinszírozás fejlődése	16
2.2. A projektfinszírozás sajátosságai	18
2.3. A projektfinszírozás és a privatizáció	21
2.4. A projektfinszírozás és a strukturált finanszírozás	23
2.5. Miért hasznos a projektfinszírozás?	25
2.5.1. A projektfinszírozás előnyei a befektetők számára	26
2.5.2. A projektfinszírozás előnyei kívülállók számára	29
3. A PROJEKTFINANSZÍROZÁS HITELPICAI	32
3.1. A kereskedelmi bankok	33
3.1.1. Projektfinszírozás regionális bontásban	33
3.1.2. A projektfinszírozásban részt vevő bankok	35
3.2. A kötvénypiac	37
3.3. A mezzanine és a hátrasorolt hitelek	39
3.4. A lízingfinanszírozás	40
3.5. A szállítói finanszírozás	42
3.6. Az állami finanszírozás	43
4. PROJEKTKIALAKÍTÁS ÉS PROJEKTMENEDZSMENT	44
4.1. Projektszponzorok és egyéb befektetők	44
4.2. A projekt kialakítása	47
4.3. A tanácsadók szerepe	48
4.4. Közös vállalatokkal kapcsolatos kérdések	49
4.5. A projektársaság	50
4.5.1. A projektársaság struktúrája	50
4.5.2. A részvényesi megállapodás	51
4.5.3. Irányítás és üzemeltetés	52
4.6. A közbeszerzés	53
4.6.1. Az előminősítés	54
4.6.2. Az ajánlatkérés	54
4.6.3. A versenytárgyalástól a szerződéskötésig	57
4.6.4. Versenykiírás más projektszerződésekre	58
5. EGYÜTTMŰKÖDÉS A HITELEZŐKKEL	60
5.1. A kereskedelmi bankok	60
5.1.1. Tanácsadók és vezető szervezők	61

5.1.2.	A szándéknyilatkozat	64
5.1.3.	A hitelezők és a közbeszerzési eljárás	65
5.1.4.	A bankok szerepvállalása	65
5.1.5.	A pénzügyi modell.....	66
5.1.6.	Finanszírozási adatlap, hiteljegyzés és dokumentálás	66
5.1.7.	Bemutató tájékoztató és szindikálás	68
5.1.8.	Ügynöki tevékenység	70
5.2.	A kötvénykibocsátás	70
5.2.1.	Befektetési bankok és hitelminősítő ügynökségek	71
5.2.2.	A 144A szabály	72
5.2.3.	A garantált kötvények	73
5.2.4.	Letétkezelők és vagyonkezelők	74
5.3.	Hitelek kontra kötvények	74
5.4.	A hitelezői tanácsadók szerepe	76
5.4.1.	Jogi tanácsadók	76
5.4.2.	Műszaki tanácsadók	76
5.4.3.	Biztosítási tanácsadók	77
5.4.4.	Modellauditor	77
5.4.5.	Egyéb tanácsadók.....	78
5.4.6.	A tanácsadók előzetes felkérése	78
5.4.7.	A tanácsadók díjazása	79
6.	PROJEKTSZERZŐDÉSEK (1): A PROJEKTMEGÁLLAPODÁS	80
6.1.	A felhasználói szerződés	81
6.1.1.	A felhasználói szerződés típusai	81
6.1.2.	Az áramvásárlási megállapodás struktúrája	83
6.1.3.	Erőmű megépítése	85
6.1.4.	Az erőmű működése	85
6.1.5.	A díjszabás	86
6.1.6.	A díjindexálás	88
6.1.7.	A kötbér	88
6.2.	A koncessziós szerződés	91
6.2.1.	A szolgáltatási szerződések	93
6.2.2.	A díjszerződések	95
6.3.	A projektmegállapodás időtartama	98
6.4.	A projekttervek, a kivitelezés, a szerződések és a finanszírozás ellenőrzése	99
6.5.	A pótlólagos költségek megtérítése	100
6.5.1.	A felhasználó és a közsférabeli partner szerződésszegése	100
6.5.2.	A követelmények megváltoztatása	100
6.5.3.	A jogszabályi változások	100
6.5.4.	Rejtett hibák	101
6.6.	<i>Vis major</i>	101
6.7.	A felhasználó és a közsférabeli partner közbelépési joga	102
6.8.	A projektmegállapodás megszűnése	103

6.8.1.	Idő előtti megszűnés a projektársaság hibájából	103
6.8.2.	Idő előtti megszűnés a felhasználó vagy a közsférabeli partner hibájából	108
6.8.3.	Idő előtti megszűnés <i>vis major</i> miatt	110
6.8.4.	Opcionális idő előtti megszűnés	110
6.8.5.	A szerződésfelmondási díj adóvonzata	111
6.8.6.	A BOOT/BOT/BTO szerződések lejárata	111
6.9.	A hitelek refinanszírozásának és a saját tőke újraértékesítésének hatása a projektmegállapodásra	112
6.9.1.	A hitelek refinanszírozása	112
6.9.2.	A saját tőke eladása	113
6.9.3.	Mit számít mindez?	114
7.	PROJEKTSZERZŐDÉSEK (2): KIEGÉSZÍTŐ SZERZŐDÉSEK	116
7.1.	A fővállalkozási szerződés	116
7.1.1.	A szerződés tartalma	118
7.1.2.	A munkák elkezdése	119
7.1.3.	A tulajdonos kockázata	119
7.1.4.	A fővállalkozói díj és a fizetési feltételek	120
7.1.5.	A kivitelezés ellenőrzése	120
7.1.6.	A teljesítés	121
7.1.7.	<i>Vis major</i>	122
7.1.8.	A kárátalány és a szerződés megszűnése	122
7.1.9.	A szerződés felfüggesztése és a szerződés felmondása a fővállalkozó kezdeményezésére	124
7.1.10.	Biztosítékok	125
7.1.11.	Vitás esetek rendezése	125
7.2.	Az üzemeltetési és karbantartási szerződés	125
7.2.1.	A szerződés tartalma	126
7.2.2.	Szolgáltatások	126
7.2.3.	A vállalkozói díj	127
7.2.4.	Ösztönzők és kötbérek	127
7.2.5.	Nagykarbantartásra kötött szerződés	128
7.3.	A beszállítói szerződések	128
7.3.1.	A beszállítás kérdései	128
7.3.2.	A fizikai szállítás kockázata	131
7.3.3.	Árképzés	131
7.3.4.	Biztosítékok	131
7.3.5.	<i>Vis major</i> és a jogszabályok változása	132
7.3.6.	Hibás teljesítés és a szerződés megszűnése	132
7.4.	Engedélyek és jogosultságok	133
7.4.1.	Projektengedélyek	133
7.4.2.	Beruházási és finanszírozási engedélyek	134
7.4.3.	Úthasználati és szolgálmi jogok	135

7.4.4.	Közös létesítmények	135
7.5.	Az állami támogatási megállapodás	136
7.6.	A biztosítások	138
7.6.1.	A kivitelezés idejére kötött biztosítások	138
7.6.2.	Az üzemeltetés idejére kötött biztosítások	141
7.6.3.	Az önrész	142
7.6.4.	A hitelezők követelményei	142
7.6.5.	A viszontbiztosítás	144
7.7.	A közvetlen megállapodások	144
8.	KERESKEDELMI KOCKÁZATOK	148
8.1.	A projektfinanszírozási kockázatok csoportosítása	148
8.2.	Kockázatértékelés és kockázatmegosztás	148
8.3.	A kereskedelmi kockázatok elemzése	150
8.4.	Az üzleti megvalósíthatóság	151
8.5.	Befejezési kockázatok	152
8.5.1.	Az építési terület megszerzése és a hozzáférés biztosítása	152
8.5.2.	Engedélyek	153
8.5.3.	A fővállalkozó	154
8.5.4.	Az építési költségek túllépése	157
8.5.5.	Bevételek az építési szakaszban	161
8.5.6.	Késedelmes befejezés	161
8.5.7.	Nem kielégítő teljesítmény az építkezés befejezése után	163
8.5.8.	Harmadik személyek kockázata	163
8.5.9.	Nem fix áras, nem rögzített futamidejű fővállalkozási szerződések	165
8.6.	Környezeti kockázatok	166
8.7.	Működési kockázatok	167
8.7.1.	Technológia	167
8.7.2.	Általános üzemeltetés	168
8.7.3.	A működési költségek túllépése	169
8.7.4.	A projekt rendelkezésre állása	169
8.7.5.	Karbantartás	170
8.7.6.	Teljesítményromlás	171
8.8.	Árbevételi kockázatok	171
8.8.1.	Felhasználói szerződés	172
8.8.2.	Koncessziós szerződés	173
8.8.3.	Fedezeti szerződés	173
8.8.4.	Árkülönbözeti szerződés	174
8.8.5.	Hosszú távú értékesítési szerződés	174
8.8.6.	Árkockázat és volumenkockázat	175
8.8.7.	Igénybevételi kockázat	177
8.8.8.	A felhasználó és a közszférabeli partner kockázatai	179
8.9.	Beszállítási kockázatok	180
8.9.1.	Beszállítói szerződés	181

8.9.2.	Mikor nincs szükség beszállítói szerződésre?	184
8.9.3.	Víz és szél	184
8.9.4.	Ásványianyag-készletek	184
8.9.5.	Egyéb közszolgáltatások	185
8.9.6.	Hulladékelhelyezés	185
8.10.	<i>Vis major</i>	185
8.10.1.	A <i>vis major</i> és a biztosítás	185
8.10.2.	Átmeneti <i>vis major</i> események	187
8.10.3.	Tartós <i>vis major</i> események	189
8.11.	A szerződések nem megfelelő összehangolása	189
8.12.	Visszkereseti jog igénye a projektszponzorokkal szemben	190
9.	MAKROGAZDASÁGI KOCKÁZATOK	193
9.1.	Az infláció	193
9.1.1.	Inflációval indexált finanszírozás	194
9.2.	A kamatláb kockázat	195
9.2.1.	Kamatláb-csereügyletek	196
9.2.2.	Maximált kamatláb és más eszközök	202
9.2.3.	A kamatláb-fedezeti ügylet mértéke és időpontja	203
9.2.4.	Pótlólagos költségek	203
9.2.5.	Az ismételt betételekötés kockázata	204
9.2.6.	Kamatláb-fedezeti ügylet a finanszírozási zárás előtt	204
9.3.	Az árfolyamkockázat	205
9.3.1.	Árfolyamkockázatok lefedezése	206
9.3.2.	Finanszírozás egynél több devizában	207
9.3.3.	Helyi devizában befolyó bevételek konverziója	208
9.3.4.	Helyi devizában megszerezhető biztosítékok	209
9.3.5.	Katasztrofális devizaleértékelés	209
10.	POLITIKAI KOCKÁZATOK	211
10.1.	A projektek és a politika	211
10.2.	A politikai kockázatok csoportosítása	212
10.3.	Devizaátválthatóság és devizaátutalhatóság	213
10.3.1.	Zárt projektek	214
10.3.2.	Barterkereskedelem	215
10.3.3.	Külföldön vezetett számla	215
10.4.	Állami kisajátítás	215
10.5.	Háborúk és zavargások	216
10.6.	Jogszabályok változása	217
10.6.1.	A jogszabályok változásának hatása a projektszerződésekre	218
10.6.2.	A jogszabályi változások költségeinek finanszírozása	220
10.7.	Kvázipolitikai kockázatok	221
10.7.1.	Szerződésszegés és bírósági ítélet	221
10.7.2.	Regionális kockázatok	222
10.7.3.	Rejtett kisajátítás	223

11. POLITIKAI GARANCIÁK, POLITIKAI KOCKÁZATOK BIZTOSÍTÁSA	224
11.1. A politikai kockázatok csökkentése	224
11.2. Exporthitel-ügynökségek	225
11.3. Exporthitelek	226
11.3.1. Az exporthitelek szerkezete	227
11.3.2. Az OECD-megállapodás	228
11.3.3. Kockázatvállalás és a kockázatviselés terjedelme.....	229
11.3.4. Készpénzfedezet	231
11.3.5. Az exporthitel-ügynökségek által nyújtott támogatások előnyei	232
11.4. Feltétel nélküli biztosítás és finanszírozás	233
11.4.1. Politikai kockázati biztosítás sajáttőke-befektetésekre	233
11.4.2. A fejlesztési pénzüzetek	235
11.5. Az exporthitel-ügynökségek és szolgáltatásaik	236
11.5.1. Egyesült Államok (Export-Import Bank)	236
11.5.2. Egyesült Államok (OPIC)	238
11.5.3. Kanada (EDC)	240
11.5.4. Japán (NEXI/JBIC)	240
11.5.5. Franciaország (COFACE)	241
11.5.6. Németország (Hermes/KfW)	241
11.5.7. Olaszország (SACE/Simest)	242
11.5.8. Egyesült Királyság (ECGD)	242
11.6. Nemzetközi pénzüzetek	244
11.6.1. A Világbank	245
11.6.2. Nemzetközi Pénzügyi Társaság (IFC)	248
11.6.3. Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA)	249
11.6.4. Multilaterális Beruhásbiztosítási Ügynökség (MIGA)	250
11.6.5. Ázsiai Fejlesztési Bank (ADB)	251
11.6.6. Afrikai Fejlesztési Bank (AfDB)	252
11.6.7. Amerikaközi Fejlesztési Bank (IADB).....	252
11.6.8. Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD)	253
11.6.9. Európai Befektetési Bank (EIB)	254
11.6.10. Skandináv Befektetési Bank (NIB)	256
11.6.11. Iszlám Fejlesztési Bank (IDB)	257
11.7. Magánbiztosítók	257
12. PÉNZÜGYI MODELLEZÉS ÉS PÉNZÜGYI ELEMZÉS	259
12.1. A modell inputjai	260
12.2. A modell outputjai	261
12.3. Makrogazdasági hipotézisek	261
12.3.1. Az infláció	262
12.3.2. A nyersanyagok tőzsdei árfolyama	262
12.3.3. A kamatlábak	263
12.3.4. Devizaárfolyamok, devizaválasztás és a modellszámítás	263
12.3.5. A GDP és a közlekedés fejlődése	264

12.4.	A projektköltségek és a projekt finanszírozása	264
12.4.1.	A projektköltségek	264
12.4.2.	A projekt finanszírozása	266
12.5.	Működési bevételek és működési költségek	266
12.6.	A hitelek lehívása és az adósságszolgálat	267
12.7.	Számviteli és adózási kérdések	268
12.7.1.	A projektköltségek aktiválása és a költségek leírása	268
12.7.2.	Az osztalékcsapda	270
12.7.3.	A negatív sajáttőke-érték	272
12.7.4.	Az adófizetések ütemezése	273
12.7.5.	Az általános forgalmi adó	273
12.7.6.	A forrásadó	273
12.7.7.	A devizaárfolyamok és az adók	273
12.7.8.	Az infláció és az adók	275
12.8.	Saját-tőke-megtérülés	275
12.8.1.	A nettó jelenérték	276
12.8.2.	A belső megtérülési ráta	278
12.8.3.	NPV- és IRR-számítások szerepe a befektetési döntésekben	278
12.8.4.	Nem készpénzalapú befektetések	280
12.9.	Hitelfedezeti mutatók	281
12.9.1.	Adósságszolgálati fedezeti mutató	281
12.9.2.	A hitel futamidejére számított fedezeti mutató	282
12.9.3.	Átlagos ADSCR és átlagos LLCR	283
12.9.4.	A projekt futamidejére számított fedezeti mutató	283
12.9.5.	Tartalékfedezeti mutató	284
12.9.6.	Fedezeti számítások	284
12.10.	Az alapeset és a feltevések módosítása	285
12.11.	Érzékenységi vizsgálatok	286
12.12.	Befektetéselemzés	287
12.12.1.	A befektetések megtérülése	287
12.12.2.	A sajáttőke-kötelezettség befizetésének időzítése	288
12.12.3.	A saját tőke újraértékesítésének hatása	289
12.12.4.	A refinanszírozás előnyei	292
13.	A FINANSZÍROZÁS STRUKTURÁLÁSA ÉS DOKUMENTÁLÁSA	293
13.1.	Az idegen tőke és a saját tőke aránya	294
13.1.1.	Az idegen tőke aránya	294
13.1.2.	A hitelfedezeti követelmények hatása	295
13.1.3.	Saját tőke nélküli projektek	296
13.1.4.	Az idegen tőke és a saját tőke arányának kimutatása	297
13.2.	Adósságszolgálat	297
13.2.1.	A finanszírozás futamideje	298
13.2.2.	Átlagos futamidő	298
13.2.3.	Törlesztési terv	300

13.2.4. Rugalmas törlesztés	304
13.3. A hitel és a saját tőke lehívása	305
13.3.1. A lehívás prioritásai	305
13.3.2. A hitellehívás folyamata	306
13.3.3. Rendkívüli finanszírozás	307
13.4. Kamatok és különböző díjak	308
13.5. A pénzáramlás ellenőrzése	310
13.5.1. Cash flow vízesés	310
13.5.2. Tartalékszámítás	311
13.5.3. A befektetők juttatásainak ellenőrzése	313
13.5.4. Készpénztöbblet előtörlesztésre fordítása	314
13.5.5. Készpénz-visszafizetés	316
13.6. Hitel-előtörlesztés és refinanszírozás	316
13.6.1. Jóváhagyott hitelek csökkentése	317
13.6.2. Részleges előtörlesztés	317
13.6.3. Refinanszírozás	318
13.7. Biztosítékok és garanciák	319
13.7.1. Jelzálog és a szerződéses jogok engedményezése	320
13.7.2. Zálogjog a projektársaság részvényein	322
13.8. A finanszírozási zárás és az előfeltételek	323
13.9. Nyilatkozatok és garanciák	326
13.10. Kötelezettségvállalások	328
13.10.1. Pozitív kötelezettségvállalások	328
13.10.2. Negatív kötelezettségvállalások	330
13.11. Nemteljesítési események	331
13.12. Elállás, módosítás, végrehajtás	333
13.13. Hitelezők közötti kérdések rendezése	335
13.13.1. Swapjegyzők	337
13.13.2. Fix kamatlábon hitelezők	338
13.13.3. Hitelezők különböző biztosítékokkal	338
13.13.4. Lízingbe adók	338
13.13.5. Hátrasorolt és mezzanine hitelezők	339
A LEGFONTOSABB KIFEJEZÉSEK ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRA	341
TÁRGYMUTATÓ	346